

СХВАЛЕНО:
на засіданні педагогічної ради
29.08.2023 р. № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Директор Української початкової
школи Криничанської селищної ради
Дніпропетровської області
Світлана М'ЯСНИКОВА

Наказ від 30.08.2023 № 27-о/д

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Української початкової школи
Криничанської селищної ради
Дніпропетровської області**

Загальні положення

Освітню програму Української початкової школи Криничанської селищної ради Дніпропетровської області (рівень дошкільної та початкової освіти) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», Базового компонента дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 12.01.2021 № 33, Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами дошкільної та початкової освіти обов'язкових результатів, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, Державним стандартом початкової загальної освіти.

Мета освітньої програми - реалізація комплексу розвивальних, виховних, навчальних функцій та змістовних напрямів організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей від 3 до 6(7) років та молодшого шкільного віку із поступовим ускладненням змістовної наповнюваності на кожному віковому етапі.

Завдання програми - сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини дошкільного та молодшого шкільного віку, що забезпечує її повноцінний психофізичний та особистісний розвиток і психологічну готовність до навчання у базовій середній школі. Визначені Базовим компонентом дошкільної освіти та Державним стандартом початкової загальної освіти вимоги до обсягу необхідної інформації, життєво важливих компетентностей, системи ціннісних ставлень до світу та самої себе, відображені у програмі, є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу

Структура програми - визначення освітніх ліній відповідно до Базового компонента дошкільної освіти та Державного стандарту початкової загальної освіти, визначення загального обсягу навантаження на кожний вік дитини. Кожна освітня лінія програми завершується показниками компетентності.

Заклад освіти вибирає чинні програми, рекомендовані Міністерством освіти і науки для закладів дошкільної освіти та варіант Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти самостійно рішенням педагогічної ради.

На основі освітньої програми закладу освіти, складається та затверджується навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

2. Освітня програма дошкільного підрозділу

Метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок.

Освітня програма дошкільного підрозділу закладу освіти розроблена на основі чинних комплексних та парціальних програм, яким надано гриф Міністерства освіти і науки України.

Зміст освітньої програми передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Реалізація програми передбачає врахування принципу інтеграції освітніх ліній у відповідності з віковими можливостями і особливостями вихованців.

Для здійснення освітнього процесу обрано:

для реалізації інваріантної складової Базового компоненту дошкільної освіти:

- комплексна програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (науковий керівник Кононко О. Л.), (лист Міністерства освіти і науки України від 12.07.2019 № 1/11-6326);

- парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» (авт. Лохвицька Л.В.). (лист ІМЗО від 04.12.2018 № 22.1/12-Г-1049);

- парціальна програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура» (авт. Єфіменко М.М.) (лист ІТЗО від 09.07.2019 № 22.1/12-Г-627);

- програма хореографічної діяльності дітей від 3-х до 7-ми років «Дитяча хореографія» (авт. Шевчук А.С.) (лист ІМЗО від 18.05.2020 № 22.1/12-Г-282);

для реалізації варіантної складової Базового компоненту дошкільної освіти:

- програма та методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шашки «Цікаві шашки» (авт. Семизорова В.В., Романюк О.В., Дульська Г.П.) (лист ІМЗО від 23.11.2020 № 22.1/12-Г-1000).

Види діяльності. Розподіл занять на тиждень в організованих видах діяльності укладається за змістовними освітніми лініями відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». Кількість занять інваріантної

складової повністю відповідає вимогам наказу. Види діяльності плануються за освітніми лініями:

- Ознайомлення із соціумом
- Ознайомлення з природним довкіллям
- Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, хореографічна тощо)

- Логіко-математичний розвиток
- Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування
- Здоров'я та фізичний розвиток

Освітня лінія «Дитина в соціумі» передбачає:

- формування навичок соціально-визнаної поведінки, вміння орієнтуватись в світі людських взаємин, готовності співпереживати і співчувати іншим;

Зміст **освітньої лінії «Дитина в природному довкіллі»** містить:

- доступні дитині уявлення про природу планети Земля та Всесвіт,
- розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля

Освітня лінія «Дитина в світі культури»:

- формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва,
- розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці

Освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»:

- передбачає сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу;
- спрямовання на інтеграцію змісту дошкільної освіти,
- формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Освітня лінія «Мовлення дитини»:

- засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях.

Освітня лінія «Особистість дитини» передбачає:

- формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності;
- виховання в дитини позитивного ставлення до своєї зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності.

Освітня лінія «Гра дитини»:

- розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості і ігрової діяльності;
- формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому.

Форми організації освітнього процесу. Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій — провідній для дітей дошкільного віку; руховій; природничій; предметній; образотворчій, музичній, театральній, літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній та інших) і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних (доступних) знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. Організоване навчання проводиться у формі занять, починаючи з 4-го року життя. Протягом дня рівномірно розподіляються всі види активності за основними лініями розвитку залежно від бажань та інтересу дітей.

Тривалість спеціально організованих фронтальних занять становить:

- у другій молодшій групі – не більше 15 хвилин;
- у середній групі – 20 хвилин;
- у старшій групі – 25 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями – не менше 10 хвилин.

У освітньому процесі використовуються такі форми організації діяльності дітей: інтегровані, комплексні, індивідуальні, індивідуально-групові, групові заняття, а також міні-заняття упродовж дня, гурток за інтересами: «Цікаві шашки» - 1 заняття на тиждень. Робота в гуртку, є самостійною додатковою організаційною формою освітнього процесу. Її мета: задовольняти потреби й зацікавленості дитини до певного виду діяльності, розвивати її природні, загальні та спеціальні здібності; активізувати дитячу творчість, своєчасно виявляти обдарованість. Заняття в гуртку за інтересами переважно планується в другій половині дня. Тривалість гурткової роботи – 15-25 хв.

Для програмно-методичного забезпечення освітнього процесу використовуються навчальні видання, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в закладах дошкільної освіти.

3. Освітня програма початкової школи

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Початкова освіта має такі цикли, як 1-2 і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливості забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма початкової школи - закладу загальної середньої освіти I ступеня розроблена на основі Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743) та Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна

(затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Зміст цієї типової освітньої програми має потенціал для формування ключових компетентностей, враховано інтегрований характер компетентності, реалізацію внутрішньопредметних, міжпредметних зв'язків, раціонально розподілено навчальні години на вивчення окремих предметів за освітніми галузями;

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів: загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти складає 3500 годин/навчальний рік, а саме: для 1-х класів 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно - літературна
- Математична
- Природнича
- Технологічна
- Інформатична
- Соціальна та здоров'язбережувальна
- Громадянська та історична
- Мистецька
- Фізкультурна

Освітні галузі реалізуються через окремі предмети. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу у початковій школі є різні типи уроку (формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки та / або оцінювання навчальних досягнень, комбінований урок). Також формами організації освітнього процесу можуть бути інтерактивні уроки, інтегровані уроки, віртуальні подорожі, квести, екскурсії, які вчитель організовує у межах уроку або у позаурочний час.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи умови роботи, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Освітній процес у початковій школі організовується за рахунок навчального часу інваріантної, варіативної складових. Навчальний час, передбачений на варіативну складову, може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять, курсів за вибором, індивідуальні заняття та консультації.

Відповідно до Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до особливостей учнів матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення, народних традицій. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичної спрямованості.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізації в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно - діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

До ключових компетентностей належать:

- вільне володіння державною мовою;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, технічних технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурна компетентність;
- підприємливість і фінансова грамотність.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Для кожної освітньої галузі визначено обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання. Освітньою програмою визначено очікувані результати навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературу, мови та літератури національних меншин, іншомовну освіту.

Здобувач освіти: взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює

інформацію в текстах різних видів, висловлює думки, почуття, ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово, в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови.

Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

Здобувач освіти: сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію; розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її; надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

Метою математичної освітньої галузі є формування математичної та інших ключових компетентностей; розвиток мислення, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір.

Здобувач освіти: досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів; моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач; критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач; застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

Метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічної та інших ключових компетентностей шляхом опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи наукового світогляду і критичного мислення, становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки здобувачів освіти у навколишньому світі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку.

Здобувач освіти: відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи; опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах; усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить у навколишньому світі; критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру.

Метою технологічної освітньої галузі є формування компетентностей в галузі техніки і технологій та інших ключових компетентностей, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження.

Здобувач освіти: втілює творчий задум у готовий виріб; дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує; ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ; практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

Метою інформатичної освітньої галузі є формування інформаційно-комунікаційної компетентності та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Здобувач освіти: знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем; створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них; усвідомлено використовує інформаційні і комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології; усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності через особисту ідентифікацію, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, добробуту та сталого розвитку.

Здобувач освіти: дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту; визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб; робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики; виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є формування громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної

громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Здобувач освіти: встановлює зв'язки між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій); орієнтується у знайомому соціальному середовищі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього; працює з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізує зміст джерел, критично оцінює їх; узагальнює інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне; представляє аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя; має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості; усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття; дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини.

Здобувач освіти: виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва; пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Метою фізкультурної освітньої галузі є формування соціальної та інших ключових компетентностей, стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Здобувач освіти: регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях; добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості; керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової освіти вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації з державної мови та математики.

Керівник методичного об'єднання
вчителів початкових класів та
вихователів дошкільних груп

Л.Ф. Кушнір